

DOMAČI • PRIJATELJ. ■ ■ ■

LETNIK VI.

PRAGI, 1. DECEMBRA 1909.

ŠTEV. 12.

KSENIJ VERIN:

BASEN.

Hrošč metuljčka je poprašal:
„No tovariš, kaj s tebo?
Ko zatone žarko solnce
in objame mrak zemljo,
pride v vrt
starka smrt
in ti revček moraš z njo...“

Hitro dé metuljček hrošču:
„Le nikarte, dragi brat,
misliti, da kaj težko bo
mi slovo od cvetnih trat:
Saj en dan
razigran
vžival sem pomlad! — —“

To metulj in odletel je
do cvetečih, rdečih rož,
hrošč pa mirno pot svoj šel je
in študiral modri mož:
„Mlad je, mlad,
vendar rad
kupil bi od njega si modrosti groš! —“

O. GOLAR:

TRNJEV VENEC.

Oj, bil je venec trnjev,
ki venčal mojo je mladost —
iz rož, kot plamen zgočih,
je dihala bridkost.

Le ti si v mislih zmiraj
mi bila, genij sladki moj,
ti moja si Marija,
ti sveto solnce nad menoj.

Za večno izgubljena
si mi, o, vse je, vse zaman —
Na gori križ, in tiho
solzi mladost iz mojih ran... .

PETER PETROVIČ:

FANT.*)

OSEBE:

Oče, *Fant* — njihov sin
Mati, *Janko* — hlapec.

Dejanje se godi na vasi. — Čas sedanjost.

Dvorišče. Plot. Klada, kjer se drva cepajo. Trske. Nažagana polena. Vidi se zadnji del hiše in del hleva. Vrata od hleva so odprta. Hlapec žaga. Sončen dan.

1. prizor.

Fant in *Janko*.

Fant sedi na kladi — v zadregi je. *Janko* dela.

Janko: Vročina, — a! Peče me v hrbet, kakor žerjavica.

Fant: Brate, kaj bi se reklo, res je, ampak noči, noči so vedno lepše! . . .

Janko (malo zlobno): No, saj vemo zakaj! . . . Kaj? . . .

Fant: Ne deri se, — če naji oče slišijo! . . .

Janko: Ne bo, v vas je odšel . . .

Fant: A mati?

Fant (kakor prestrašeno): Perilo pospravlja?! . . .

Janko: E. — Pa zakaj? — Kaj ti je na tem? . . .

Fant: Nič; tako, vprašam! . . . (zagleda se nemo pred se.)

Janko (po kratkem molku): Nocoj te nisem nič slišal, kdaj si prišel! . . .

Fant: Nisem šel mimo hleva . . . Preko vrta sem jo mahnil . . . Bal sem se, da me oče ne spazijo . . . saj jih poznaš kako so hudi . . .

Janko: Ej, prestrašil naju je že, prebito! . . .

Fant: A ti, kdaj si ti prišel? . . .

Janko: Nisem se dolgo zamudil tam . . . Pa včasih mislim, kaj mi bo! . . .

*) Ta aktovka predstavljala se je lani s tremi drugimi aktovkami od istega pisatelja pod skupnim imenom „Solza“ z velikim uspehom v zagrebškem deželnem gledališču. — Tiska se zdaj prvič. — Vse pravice pridržane.

Fant: Da res, kaj boš vruga za ženo kolovratil? . . .

Janko: Nego kaj? . . .

Fant: Dekle si izberi! . . . Kakor mi vsi! . . .

Janko: Vraga, kaj bom s punco! . . . Mlade so in ne-
umne . . . Ne veš kaj bi znil z njo . . .

Fant (se mu posmehuje): Ih! . . .

Janko: Nima tu nobenega „ih“ — tako je, kakor pravim. Ti
še ne veš ne, kaj je prava ženska! . . . Potolaži te, pogladi te,
ponudi ti kaj! . . . A dekle! . . . Kaj dekle? . . . Stopiš k nji a
ona: (oponaša, „hi hi hi — he he he“, kakor norica, da se Bogu
usmili! . . . Ne zastopiš se na to! . . .

Fant (gleda ga, počasi): Vidiš moje dekle ni tako . . .

Janko: Jaz ne pravim ravno za njo! . . .

Fant: Ona je čisto drugačna, kakor so druge, — pri moji
veri . . .

Janko: Po kaj se zaklinjaš, saj poznam Mimico! . . .

Fant: Lepša je, hvala Bogu, od vsake druge v vasi! . . .

Janko: Je, je! . . .

Fant: Veš, če Županov Mirko pravi, da še ni videl lepše! . . .
A se razume! . . . Pri vojakih je bil in trikrat na Reki, tam so
lepe . . . Dosti sveta je videl! . . .

Janko: Moraš jo imeti vražje rad! . . .

Fant: Kdo, jaz, ne? . . .

Janko: E! . . .

Fant: Mimico, ne?

Janko: E . . .

Fant (zavrti z glavo): Hm! . . . (po kratkem molku): Veš,
kar nor sem za njo . . . Vso pamet mi je prevzela, kar proč
sem! . . . Saj nič družega ne delam, samo na mrak čakam, da
morem k nji! . . . Samo pri nji bi bil . . .

Janko: Da, da . . . vražje so to komedije . . . Tudi meni
je tako včasih . . . Nekaj te prijema za srce . . . žgačka . . . šči-
plje, ne? . . .

Fant: Uh! . . . Ti niti ne veš! . . . Že lani sem jo imel rad
ali nisem smel nobenemu ničesar reči . . . Oče bi me! . . . Tudi
mati niso ničesar vedeli . . .

Janko: Samo pazi, v ime božje, da ne zvedo . . . Razkora-
čil bi se na te pošteno . . .

Fant: Pa naj se razkorači! . . . Naj! . . . Kakor, da ne bi
smel imeti dekleta . . . Vsak jo ima . . . V celi fari mi enega
najti, ki jo nima . . .

Janko: Samo jaz . . .

Fant: Prav za prav jaz to njemu ne bi ravno povedal . . .
Niti ne bom . . . Ali če bi se tako pripetilo, misliš da ne bi! . . .
Jaz, kaj! . . . Ti me še ne poznaš! . . . Jaz bi za njo v ogenj
skočil! . . .

Janko: Veš ne bi mu bilo prav, če bi zvedel! . . .

Fant: Pa?

Janko: Pa nič . . . Komedijo bi imel! . . . Tako je enkrat nekaj o meni slišal! . . . Skoro bi bil vame skočil! . . . A kaj bi se človek šalil z vragom brez potrebe! . . . „Veš, potepanja po noči pa ne trpim!“ A jaz vidiš se ne potepam, — malo, pravim! . . . Nego on je hu, pa ugrizne človeka, kaj boš! . . .

Fant: Tudi na me se derejo oče na vsakem koraku . . . Da le more! . . . Enkrat gonim vole mimo njene hiše . . .

Janko: A-ha!

Fant: A ona ravno na pragu stoji . . .

Janko: A ti, — kaj ne? . . .

Fant: Voli so šli lepo po cesti, a jaz postojim malo z njo . . .

Janko: I pa mora se . . . Jaz bi ravno tako . . .

Fant: Vrag jih je odnesel v Vodopivčev ječmen . . .

Janko: Pa kaj te briga! . . .

Fant: Briga mene

Janko: Samo, samo!

Fant: A Vodopivčev zavrne vole pa naravnost k nam z njimi,

Janko: Griža!

Fant: A doma zvečer, da si očeta videl! . . . Kakor ris! . . . Okregal me je in ošpotal, kakor največjega falota! . . .

Janko: Še dobro, da te ni natpel! . . . Mene je enkrat hotel! . . . Če ne bi bilo tvoje matere, bi me kar ubil . . . Še zbežati nisem mogel . . . E, takrat sem ga videl, pa nikoli več tacega . . . A dolgo je, kar sem pri njemu udinjan! . . .

Fant (kakor da izkuša): Ubil bi on enega, ne? Kaj misliš — a? . . .

Janko: A, — ne bi! . . . Razjezi se, ali hudega ne naredi . . . Ni slab človek! . . .

Fant (izkušajoče, malo zmedeno): Ali tako, recimo, če bi mu kdo res krivico napravil? . . .

Jenko: Kakšno krivico? . . .

Janko: Tako, veliko krivico! . . .

Janko (maje z glavo): Hm — hm — Ne bi! . . . Tujega morda že . . . ali svojega ne bi! . . . Razun če bi . . . (obotavlja se.)

Fant (ga gleda prestrašeno.)

Janko (nadaljujoč): Ako bi bilo ravno kaj tacega . . .

Fant: Tako, kaj ne, proti njegovemu poštenju, — ponosu . . .

Janko: E — potem bi že! . . . Pri taki stvari bi vsak . . . Zakaj? . . .

Fant Tako . . . (zamisli se).

Janko (zaupno): Da nisi ti kaj napačnega? . . . Daj povej! . . .

Fant (obotavlja se): E, vidiš . . . tako . . . ne vem, kako bi ti povedal! . . .

Janko: Saj vem . . .

Fant: Kdo ti je povedal? . . .

Janko: Nihče, — ampak tako — mislim (mirno) Kaj, to ni nič! . . .

Fant: Huda stvar je to . . . In bojim se . . . Ti ne veš! . . . Zelo se bojim! . . . grdo sem napravil . . .

Janko: Ni to nič hudega . . . Dogodi se . . . Pa ona, zdrava, lepa . . .

Fant: Kdo? . . .

Janko: Ma dekle tvoje, Mimica . . .

Fant: Mimica! . . . Ah, — pa ravno zaradi nje je to . . . Duša je ona . . .

Janko: Pa da, zgodilo se je . . . bože moj! . . . Rada te ima . . .

Fant: Oh, ona, kaj ne? . . . Pozna me in rada me ima! . . . Vse na meni, celega me ima rada! . . . Glavo in vse! . . . Najrajša me sem poljubi, vidiš . . . (pokazuje na vrat). Všeč sem ji — zelo! . . .

Janko: No pa . . .

Fant: Ali vendar vidiš, tega vendar ne bi bil smel narediti! . . . (v velikem strahu). Uh, kaj bo! . . . Kaj bom počel, kadar se bo izvedelo . . . (hitro) Boš videl, Janko, fental, me bo boš videl . . .

Janko (malo v skrbeh): Ah, ne bo treba! . . . Boš že nekako, — mlad si, prestal boš . . . Ampak ona! . . . Ona! . . .

Fant: Kaj ona? . . .

Janko (skrbno): Beračija, bratec, komaj da so močnika siti . . . In delati treba . . . A ne bo se moglo . . .

Fant: Nji ne bo nič! . . . Ona ni nič kriva . . . Jaz, jaz sem kriv! . . .

Janko: Vem . . . Jaz pravim le, da se mora jesti . . . A delo je težko . . . Ona edina dela in zasluži . . . Mati njena je slaba in bolehn . . .

Fant: Pridna je ona, kakor črv . . . Da in delala bo . . .

Janko: E, samo če bi mogla . . .

Fant (v čudu): Zakaj ne bo mogla? . . .

Janko: Ma tako, bratec, oslabela bo . . . Težava je to . . .

Fant (začudeno): Kakšna težava? . . . Zakaj težava? . . .

Janko (presenečen in zmeden): E, vrag naj se razume v tvojo kašo! . . . (sliši se očetov glas). Evo ga! . . . Zdaj bo še le rebelijon! . . . (hitro se prime dela). Pa kaj na konec?

Fant (prestrašen in v zadregi): Ne sprašuj, — nikar ne sprašuj! . . . Ubilo me bo to! . . . Povem ti! . . .

2. prizor.

Oče prihaja. *Janko* in *Fant* sta potiščena, zastrašena.

Oče (malo zlobno): Sta v pomenku, kaj, ne!? . . . Davno se nista pogovarjala! . . . Kaj? . . . A drva še niso zložena? . . . In ta grča? . . . Rekel sem že, naj se razcepi! . . . Kako dolgo bo še to tako okoli ležalo? . . .

Janko: Žaga je pokvarjena . . .

Oče: Naj vama jaz drugo naredim, kaj? . . .

Janko: Ne pravim tega, samo to sem dejal, da ni za nič! . . .

Oče: Glava ti ni za nič, klada! ... Kaj ta sekira ukaj de a? ..

Janko: Toporišče sem tesal! ..

Oče: Bogme, če jaz počnem si boš zapomnil! ... Vzdigni jo! ... Zakaj je hlev odprt? ...

Janko: Nosil sem živini! ...

Oče: I pozna se! ... Od skednja pa do hlevskih vrat se vleče cesta, kjer si nosil ... Na vsakem koraku leži kup sena na zemlji! ...

Janko: V starem košu sem ga nosil! ...

Oče: A novi? ... Kam si novega dal? ...

Janko: V hlevu je! ...

Oče: Za parado visi tam, kaj! ... Ali ti bom že pokazal parado, zaplankanec ti! ... (kaže mu palico). Glej jo! ... Ako se te lotim, te tri dni ne bom izpustil! ... (fantu). A ti? ... Kaj je s teboj? ... Sediš, a? ...

Fant (v zadregi): Sedim! ...

Oče (ujedljivo): Kaj praviš, nimaš dela, — kaj? ...

Fant (zmeden): Dela imam že! ... Kako ne bi imel dela! ...

Oče: No, vzdigni se torej! ...

Fant: Kdo, jaz, kaj? ...

Oče: Vzdigni se, če ti pravim! ... In delaj! ... Misliš, da te bom zastonj hranil! Nisi za nobeno rabo! ... Da si zakaj, ne bi mi lumpje vsako noč sadje kradli v vrtu! ...

Janko: To so menda oni iz Podlesja ... Kakor srake so ... Lani so se zaleteli na ...

Oče: Daj, daj prestani s svojo žvekarijo! ... Kaj si se zagobezdal! ... Rajše končaj to delo, pa se družega primi! ... Kdo te kaj vpraša! ... (po malem molku). Taka dva fanta, taka korenjaka v hiši in pustiti, da tatovi lazijo v hišo! ... Hm ... Kdo je videl kaj tacega! ... Ali da! Kdo pojde na prejo ... kdo se bo potepal po vasi okrog deklet! ... (Fantu): Bog ti ne daj, da se ktere primeš! ... Pazi! ... Niti pred oči mi ne hodi! ... Kar poberi se, kamor se ti zljubi! ...

Janko (zakašlja).

Oče (Janku): Ti, da ti ne bi od tega kašlja pomagal! ... Pazi! ... (po kratkem molku porogljivo): Fantje! ... Za dekleti bi lazili! ... Bogme, jaz vama bom že dal dekleta! ...

Janko (odhaja, po strani pogleduje fanta.)

Oče: Kam greš? ... Motovilo! ...

Janko: Tisto seno bom pobral, ki se mi je iztreslo ... (gre.)

Oče: Pojdi, samo, da te nimam več na očeh! ...

(Pavza. Oče pogleduje po dvorišču. Fant se skuša v zadregi tudi izgubiti se proč.)

Oče: Kaj je, kam se vlečeš? ...

Fant (v zadregi): Pomagat mu grem! ...

Oče: Ne bi li! ... Da se zopet malo pogovorita, kaj! ... Tudi tukaj je zadosti dela za te! ...

Fant (ostane.)

Oče: Kje je mati? . . .

Fant: Perilo pospravlja! . . .

Oče (po kratkem molku): Poberi to poleno! . . .

Fant (gre zmeden k drugemu.)

Oče: Ne to!

Fant (se obrne.)

Oče (ostrejšje): Tisto tam! . . . Tam! . . .

Fant (še bolj zmeden ne ve kaj bi, obstoji.)

Oče: Boš ali ne boš? . . .

Fant (raztreseno): Ktero? . . .

Oče: Neroda, tisto tam pri kladi! . . .

Fant (kakor da se je še le zdaj zmisli): A ha! . . . (gre in pobere poleno.)

Oče: Tam ga daj! . . .

Fant (še ves zmeden nosi poleno na drugo stran.)

Oče: Ne tam! . . . Bedak! . . . Ne tam! . . .

Fant (se vrača.)

Oče: Kaj ti je? . . . Kaj se ti je zmešalo. K plotu ga daj! . . .
O moj Bog, tak zateleban fant! . . .

Fant (položi poleno, kamor mu je pokazal oče in obstoji.)

Oče (ga gleda): No, kaj zdaj? . . .

Fant: Nič!

Oče (posmehljivo): Nič, kaj ne! . . . To je najboljšje! . . .
Kaj? . . . Da ti ne bi malo po plečih potegnili! . . . Dela se
primi! . . . Te trske poberi za podkuriti! . . . In sekiro je treba
nabrusiti! . . . Glavo ti bom odsekal z njo, zapomni si! . . .

Fant (počasi zbira trske. Oče stopica semtertja in porine
včasih kakšno trsko pred sina. Iz hiše se naenkrat zasliši mate-
rino zapomaganje. Oba se zdrzneta.)

Oče (začuden): Kaj je vendar? . . . (gre proti vratom a v tem
je že mati prišla vsa prestrašena iz hiše in obstala na pragu.
Fant se spomni, kaj bi moglo biti in ves prepaden obstoji.)

3. prizor.

Oče. Mati. Fant. Poznejše Janko.

Oče (v čudu): Kaj je? . . .

Mati (razburjeno): Moj Bog! . . . Kdo je to naredil! . . .

Oče (napeto): Kaj ti je vendar? . . .

Mati (ogorčeno): Kdo mi je škrinjo premetal! . . .

Oče: Kakšno škrinjo? . . .

Mati: Mojo škrinjo! . . . Kdo je imel kaj iskati v nji! . . .

Oče: Zakaj, radi česa?? . . .

Mati: Mojih koralov ni, tistih lepih z zlatimi dukati, ki so
mi jih še tvoja ranjka mati dali, ko sva se poročila . . .

Oče (prestrašen): Dukatov ni? . . .

Mati: Nikjer, nikod! . . . Vsak kotiček sem premetala . . . Vse perilo sem zmečkala . . . Nikjer . . . Kakor, da so se v zemljo vrdli . . . Kdo mi je to naredil! . . . Glavo bom zgubila! . . .

Oče: Kam bi izginili! Nekam si jih vtaknila! . . .

Mati: Ali ne, na dnu škrinje so bili! . . . Kako bi jih! . . . Saj vem kaj delam! . . .

Oče: Pa kdo bi bil to storil! . . . Je bil kakšni tuji v hiši? . . . Ali se spominjaš? . . .

Mati: Kdo bi bil? . . . Samo Anžkova Polona je včeraj malo pri meni v hiši posedela! . . . Kavno smo pile . . .

Oče: Da nisi kam odšla? . . .

Mati: Ali ne, nikamor! . . .

Oče (že malo ogorčen): Ali to se pravi, da nekdo v moji hiši krade! . . . Pa ne samo v hiši nego tudi okoli hiše! . . . Vsako jutro je sadnje drevje na vrtu bolj prazno! . . . Jabolke, hruške! . . . samo tepke ostanejo pri miru . . . Niso tako dobre za jesti . . . samo da bi vedel kdo je! . . . Dozdaj sem to mirno prenašal ali odzdaj ne bom! . . . Bom že zasledil lumpo! . . . Tega se ne bojim! . . . Mislil sem, otroci to delajo! . . . Ali zdaj je nadloga tudi že v hiši, — e to se mora stopiti malo drugače na noge! . . .

Mati: Joj, jaz sirota! . . . Taki dukati iz suhega zlata! . . .

Oče: Mu bodo že presedali, kdorkoli je! . . . (Fantu, ki ves uničen nepremično stoji na enem mestu): Vidiš to je sad tvojega potepanja po noči! . . . Tvoje potepanje . . .

Fant: Pa kaj naj jaz? . . .

Oče: Obesi se, če še tega ne znaš čuvati, kar so ti drugi pridelali in priskrbeli! . . . Ali da! . . . Komaj se zmračí alo kamizolo na ramo, klobuk v zatilnik pa hajd! . . . Na prejo! . . . A hiša naj stoji sama da tuji potepuhi poberejo, kar se jim zljubi! . . . In on tudi! . . . Kje je on? . . .

Fant: Seno pobira! . . .

Oče: Pokličí ga! . . . Vragu ga bom zapisal! . . . In tebe ž njim! . . .

(Fant počasi odhaja po Janka z povešeno glavo).

4. prizor.

Oče in Mati.

Mati: Jaz sirota! . . . Toliki denar! . . .

Oče: Ma da bi bil komu kaj kriv! . . . Da se pravdam in tožarim . . . Rekel bi: „iz maščevanja mi to delajo“ — ali živi duši se nisem zameril! . . . In vendar se najde tako nekristjansko seme in podira in raznaša moje muke . . .

5. prizor.

Oče, Mati, Fant, Janko.

Oče (Janku, ki prihaja z fantom): Glej ga! . . . Kaj že? . . . Kje si bil? . . .

Janko: Seno sem pobiral! . . . Kje bi bil! . . .

Oče (jezno): Pri vragu si bil! . . . Samega vraga imaš v sebi, da bi te samo čim prej odnesel meni iz glave! . . .

Mati: Ne kriči toliko, kaj ti je on skrivil! . . .

Oče (Janku): Kako dolgo boš še hišo samo puščal in kolovratil okoli po vasi? . . .

Janko: Ne kolovratim . . . Včasih malo pogledam, malo se sprehodim po vasi . . .

Oče (s posmehom): Glej ga, gospoda! . . . Sprehodi se! . . . Jaz ti bom že pokazal sprehode! . . . Samo poskusi še enkrat! . . . Ali si videl kakšnega tujega, da je prihajal k nam ali odhajal? . . .

Janko: Nisem! . . . Zakaj? . . .

Mati: Nekakšen tat, falot nekrščanski, mi je okradel korale z dukati, — saj veš kakšni so! . . .

Janko (v čudu): Vkradeni so? . . . Pa kdo jih je? . . .

Oče: Vrag! . . . Bog mi odpusti! . . .

Mati: Pa tako, sinko, kakšen potepuh! . . .

Janko: E, to se ne sme pustiti tako! . . . Naznaniti je treba orožnikom! . . .

Oče (odločno): Saj bom! . . . Trideset in še več let sem sam svoj gospodar in nikdar se nisem nobenemu zameril! . . . Vsacega sem puščal pri miru! . . . Ali ko vidim, da se gre že za mojo glavo, bom tudi jaz druge prijel za ušesa! . . . (Materi.) Kamižolo mi prinesi! . . .

Mati: Kam hočeš! . . .

Oče: Že vem kam moram! . . . Kamižolo mi daj! . . . (Mati odhaja v hišo.) Bom že pokazal, kaj se pravi mene okradati! . . . Bi rad vedel, če je še kaj pravice na svetu! . . . Da se sme kaj tacega počenjati! . . .

Mati (je prinesla kamižolo in mu pomaga oblačiti) Samo se nikaner ne prenagli, veš! . . . Vroča kaša ni prida! . . . Najšment še dukati odnese! . . . Tudi brez njih imamo zadosti! . . .

Oče: Ne k žandarjam grem, naznanil bom stvar! . . . Enega bom kar seboj vzel in veš kaj? . . . Od hiše do hiše z njim . . . Skozi celo vas . . . V vsako hišo . . . Bom . . . Aaa, — mene ne bojo tatje tatinski! . . . Bom že zasledil falota! . . . (K Janku in Fantu.) Vidva ostanita doma! . . . Na hišo pazita . . . Če se samo premakneta, — zaklal vaju bom! . . . Ali sta slišala? . . . Z Bogom! . . .

Mati (za njim): V ime božje . . . rajše ne hodi! . . .

Janko: Mora se, mora! . . . To ne gre! . . .

Oče: Daaa, lahka reč je, ko so mačke bose! . . . (odhaja).

Fant (zavpije): Oče! . . .

- Oče*: Kaj?
- Fant* (stopi pred njega): Nikar ne hodite! . . .
- Oče*: Ti me ne boš učil! . . . (obrne se k odhodu).
- Fant* (zopet zavpije za njim): Oče! . . .
- Oče*: Ma, kaj ti je? Pokaj me kličeš nazaj? . . .
- Fant*: Nikar ne hodite, kajti . . . (naglo prestane).
- Oče* (se vrača nazaj, ostro ga gleda): No? . . .
- Fant* (s presledki, težko): Ker sem . . . ker sem jaz — tiste materine — dukate — vzel! . . .
- Vsi* se začudeno v njega zagledajo.)
- Oče* (komaj lovi glas): Ka aj? . . .
- Fant*: Pravim, da sem jaz vzel materine dukate! . . .
- Mati*: Sin! . . .
- Oče* (težko): Toraj moj sin krade!? . . .
- Fant*: Jaz ne vem, kako je to . . . Tiščalo me je . . . Sam bi bil povedal! . . .
- Oče* (zalomi z rokami): A a a! . . . Moj sin krade? . . . Moj sin! (razburjeno stopa gori in doli, obstoji.) In še tu stojiš! . . . Še se nisi odnesel! . . . Zemlja je še cela pod teboj! . . . Neče te požreti! . . . (Jezno.) Izgini! . . .
- Fant*: Počakajte oče, dokler povem . . .
- Mati* (se križa, kakor v neizmernem začudenju): V imenu Boga, Očeta in Sina . . .
- Oče*: Tu ni ničesar za pripovedovati! . . . Izgini! . . . Teci! . . .
- Fant*: Moram vendar prej . . .
- Oče*: Ubil te bom! . . . Beži! . . .
- Mati*: V imenu Boga, Očeta in Sina . . .
- Fant*: Jaz nisem to . . . (prestane.)
- Oče* (zakriči in skoči proti njemu, Janko ga zadrži.) Ubil te bom, povem ti! . . .
- Mati* (zavriskne.) Ne! . . .
- Fant* (mirno stoji in se ne ogiba.)
- Janko* (ponižno): Ali gospodar, ta . . .
- Oče*: Molči!
- Mami*: V imenu Boga očeta in sina . . . Pa naj reče! . . . Povej, nesrečnež! . . . Povej! . . . Kje so dukati? . . .
- Fant* (še vedno mirno stoji, pripravljen na vse).
- Oče* (grenko): Tako je torej! . . . Moj lastni sin mi pljuje v obraz! . . . (z zgražanjem): Krade! . . . (kakor ves uničen, zlomljen, ne ve kaj bi in sede.) Uh! (Molk.)
- Fant* (mirno, samo včasih povzdigne glas.) Že zdavnaj . . . že od pomladi sem vse tajil pred vami . . . Težko mi je bilo! Ali zdaj — zdaj bom vse povedal, pa če me tudi na teje kladi na kosce razsekate! . . .
- Oče* (zamolklo); Jaz ti bom že sodil! . . . Ne boš mi delal sramote! . . .
- Mati*: Aha! . . . No in kaj? . . .

Fant: Kaj! . . . Jaz da prav povem, jaz imam dekleta! . . .

Mati: Pet ran božjih! . . .

Oče (materi): Samo poslušaj sina, samo poslušaj! Dekleta ima! . . .

Fant: In jaz, vidite, me morem brez nje in nečem! . . . In umrl bom za njo . . . (vedno bolj korajžno.) In bom če hočete zdaj precej! . . .

Oče (grenko): Hm! . . .

Mati: A ktera je? . . . Reci povej! . . .

Janko: Mati, Mimica Rakitčeva! . . .

Oče: Tudi ti jo poznaš! . . . A? . . .

Mati: Kaj je to tista lepa? . . . Njena mati je bolna? . . .

Oče: Čudo božje, da ga je marala! . . .

Fant: Njena mati je bolna . . . Ona je sama v hiši . . . Dela, dela pridno, kakor črv a dobra je, dobra, da bi jo človek na rano djal! . . . Poštena in mirna, — diši po miru, kakor grlica! . . . Siromaki so, da nima večjih . . . Še nezabeljenega krompirja jim kolikokrat manjka! . . . Stradajo! . . . (po kratkem molku.) A jaz sem hodil tja! . . . Tudi danes sem bil tam . . . Mati, vi izpečete kaj dobrega, kolače, potice — belega kruha, — štrukljev . . . Jedete . . . Vsi jedete, a jaz lomim od svojega dela in štedim! . . . In kadar me nihče ne vidi, pokrijem z roko in spravim v žep . . . In nesem nji! . . .

Mati: Žalostna Mati Božja! . . .

Fant: Vse bi ji dal . . . Oko iz glave . . . Roko . . . Kar hoče . . . vse! . . .

Mati: In je dobra s teboj? . . . Te ima rada? . . .

Fant: Uh, ne sprašujte, mati! . . . Vi ne veste! . . . Iz početka še govoriti ni hotela z menoj! . . .

Mati: In zakaj ne? . . .

Fant: Rekla je: „Nečem, tvoji ne vedo, — kregali te bodo! . . . Povej jim, mi je rekla, povej jim najprej, — potem že . . . Nečem, da bi se tvoji, pravi, da bi se tvoji jezili na me!“ . . .

Oče (mrko): Za to se ona meni toliko nastavlja in pozdravlja me tako sladko!

Mati: A ti? . . . Kaj si ti na to? . . .

Fant: Povedal sem, sem ji rekel, povedal sem materi! . . . Očetu ne smem, sem rekel, ubili bi me! . . .

Oče: In bi! . . . To ti ne bo samo tako prešlo! . . .

Fant: Tudi vas ima rada, vas mati! . . . In očeta! . . . Jan-kota, — vse kar je našega! . . . To dvorišče . . . Klado . . . in plot in vse . . . Pa kadar ji češpelj naberem, pa jabolk . . .

Oče: Zato je moj vrt prazen! . . . Ne bo sadjevca letos! . . . A tepke si pustil? . . .

Fant: Tudi tepke bi ji prinesel, ali pravi, da ima skomine od njih! . . . Uh, mati, če bi njene zobe videli! . . . Beli in majčkeni, drobni, — kakor pesek . . .

Mati: In njej si dal dukate? . . .

Fant: Sem! . . . Rekel sem, da ste jih vi poslali . . .

Mati: Jaz? . . .

Fant: Pripovedal sem ji, kako jo imate radi! . . . Kako za njo sprašujete . . . In da ji bote poslali koralje z dukati! . . . Da ste jo videli! . . . Jokala se je od neke sreče! . . . In poljubovala jih je, ko sem jih prinesel . . .

Mati: V ime božje . . . In pravijo, da ni sojeno! . . .

Oče (vstaja, na videz mrko): In ti torej imaš dekleta! . . .

Fant: Imam!

Oče: In dukate si ji dal? . . .

Fant: Sem! . . .

Oče: In družega nimaš ničesar povedati? . . .

Fant: Še to! . . . Da bom umrl brez nje! . . .

Oče: In to je vse? Si gotov? . . .

Fant: Sem! . . .

Oče (mirno in odločno.) Sekiro mi daj! . . .

Fant (neodločno stoji, ne ve kaj bi počel.)

Mati (kakor bi se bala). Pusti otroka! . . .

Oče (kakor v jezi). Sekiro mi prinesi! . . . Z njo te bom!

Janko: Gospodar! . . .

Fant (stoji en čas in gleda očeta, potem se korajžno obrne in pobere sekiro, ki leži pri tnalu ter jo da očetu.)

Janko (hoče braniti). Ne!! . . .

Oče (vihti sekiro, Janku): Mir!! . . . Niti makni se ne! . . . (A potem naenkrat vrže sekiro proč, stopi pred sina in ga molče poljubi na čelo.)

Fant (v navdušenju poljublja njegovo roko.) Oče! . . .

Janko (tudi pristopi k očetu in mu poljubi roko.) Ej, gospodar, ni ga tacega, kakor ste vi! . . .

Oče (po kratkem molku, materi.) Po Mimico pojdi! . . .

Mati: To sem hotela ravno jaz tebi reči! . . .

(Oče odhaja. Vidi se mu, da ga solze silijo. Fant in Janko pristopita k materi in jo objemata.)

Konec.

JANKO LEBAN:

MRTVI VOJAK.

(PO NEMŠKI VOGLOVI BALADI).

Ná daljnem tujem polju mrtev leži vojak,
pozabljen, da si v bitki se skazal je junak.

In generali štirje si meč opašejo
in z zlatimi, glej, križci tam mimo jašejo.

Nihče na to ne misli, da on, ki kri je lil
bi takošne odlike pač vrednejši še bil...

Po mnogem padlem borcu vprašuje marsikdo
in tarna, roki vije, solzi se mu okó...

Le po junaku našem vprašanj ni ne solzá,
zanj nihče se ne briga, nikdo ga ne pozna...

Doma pa pri večerji roditelj govori:
„Hudó mi je pri srcu, najbrž več ne živi...“

In mati tožno vzdihne: „Poglejte uro joj:
uprav se ob enajsti je vstavila nocoj!...“

A deva prebledela v naravo se ozve:
„Čeprav si, dragi, mrtev, a v mojem srcu — ne!“..

K nebesom troje parov obrne se oči
in po vojaku padlem prebridko se solzi...

In glej: nebó v oblaček nabere te solzé
in bliskoma jih nese nad bojno tja polje.

Kot roso na vojaka jih padlega spusti,
da neobjokan v tujem tam kraju ne leži...

ŠTEFAN POLJANEC:

NA BLEDU.

O jezero, jezero mirno,
vse tiho, skrivnostno tako,
v nebo kot deklinško oko
zagledalo si se verno...

In nad tabo gredo meglice
in nad tabo gre poldan,
čez gore tja v jasni dan
razpenja svetlé perotnice.

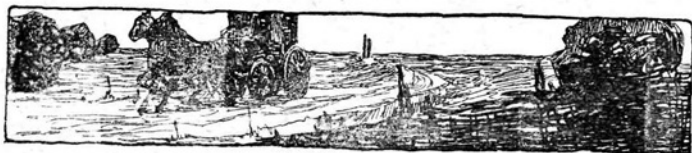
A v duši jaz vidim svoji
ob tem svitu temnejšo še noč,
ves boj, ves dvom pekoč
še bolj čutim ob tvojem pokoji...

Za vrv potegnil nekdo je
tam v cerkvi in dolgo zvoni...
Zaupno vpira v Marijo oči
in pravi ji želje svoje...

In morda sam zase prosi
in morda za svoje deklé
in morda enako gorje
kot jaz v svojem srcu nosi...

In morda kot jaz se vprašuje,
ne ve, ne kod, ne kam,
in morda kot jaz je sam
in lastno srce mu je tuje...

GOLUBAN:

ZA OČETOM.

ŽALOSTNA POVEST.

O dšel je, kakor tisoči in tisoči, iskat kruha sebi in domačim. „Morda dobim v tujini boljšega, kakor v svoji ubogi domovini,“ je dejal in šel. Zapustil je rodno hišo, domačo vas, zapustil je svojo zemljo, zapustil je svojce, bolno mater in slabotni sestri; očeta je zgubil pred kakimi 6 leti. Še dobro se spominja.

Bila je tedaj huda zima. Star je bil 14 let — iskat je šel očeta kakor že večkrat v Dolenjo vas skozi gozdiček k znanemu oderuškemu gostilničarju pri „Glážku“. Več kot pol ure je jokal, ga prosil in vlekel domov, a zaman. Oče ga je silil piti: „Na Janezek, le potegni ga; dobro ga je malo! Dobro! Te bo vsaj grel po poti proti domu, ja, suknja te tako ne dovolj.“ In Janezek je pil — a samo, da je pomiril očeta, da bi preje spila in odšla. Po dolgem trudu spravlja ga je po konci. Stopita na prosto.

Svež zrak in mrzla burja sta ga za trenotek zdramila. Hotel je hiteti, a noge mu niso dopuščale, omahnil je, se ujel in oprl ob svojega Janezka. Šla sta počasi, opotekajoč se. Tudi Janezku se je poznala zavžita pijača, tem bolj ker je ni bil vajen. Dobival je težko sapo in hodil vedno bolj sključeno. Oče je to opazil in hotel iti sam rekoč: „Revež mali, kako te mučim, čakaj ti bom že kupil takoj drugo soboto novo, gorko suktnjo in lep zelen klobuk, z belimi in črnimi peresi za trakom. Takega ti bom kupil kakor ga nosi sam grajski, mladi gospod, kadar gre na lov.“

Malo časa je mogel sam stopicati; bil je kmalu truden. Zavila sta sredi gozda pri znamenju na levo po bližnici. Oče bil je že popolnoma onemogel, sedel je v nakopičen sneg ob cesti. On, Janezek mu je branil, ga skušal dvigniti in spraviti pokonci, a zastonj; pot mu je lil po licih, noge so se mu tresle od mraza in prevelikega napora. Oče je pa kmalu zaspal in jel smrčati.

Z drevesa je zletela ptica, čulo se je nje lahno prhutanje in zategnjeno, žalostno skovikanje. Tam z daljave pa je prihajal glas morda sove, morda — ?

Vihar je pa tulil po vrhovih orjaških dreves, pripogibal slabejša in lomil veje, ki so z velikim truščom padale z veje na vejo, otrešale z njih sneg in padale na zmrzlo zemljo.

Janezka je bilo groza. Ves se je tresel in imel je že hripav glas. A zaman je klical in klical; oče je hrkal, spal. Tu si misli Janezek: „Do doma je še dobrih 10 minut, grem iskat domačih in spravili bomo ubozega očeta domov.“

Še enkrat ga je porukal, mu zaklical v obraz naj vstane, a zastonj; nato pa je stekel po poti. Tekel je in se spotikal ob veje, ki so ležale po poti. Strgal si je že hlače, in opraskal se je po rokah in obrazu, a ni mu bilo mar, tekel je in tekel.

Ves zasopel je prišel do prve hiše v vasi, potrkal krepko na okno in komaj se je to odprlo je že kričal: „Naš ata so na poti v gozdu zaspali, pojte jih iskat“ in tekel je skozi vas, domov. Mati ga je vsa objokana čakala na vratih. Ko ga zagleda vsega krvavega in raztrganega zakriči — — — morda je slutila, kaj da se je zgodilo.

Hitro se za silo ogrne in teče z Janezkom skozi vas. Ko prideta do zadnje hiše, stale so že sani pred hišo na njih pa gospodar in hlapec, ki sta povabila Janezka in njegovo mater naj prisedeta. Zdrčali so po cesti in zavili v gozd. Kmalu je zaklical Janezek: „Mama glejte, tamle spijo.“ Ustavili so in skočili vsi k očetu. Mati ga prime za glavo, za roke, po telesu, ga stresa, obupno vzklikne in pade v omedlevico. Hlapec in gospodar prmeta očeta, ga deneta urno na voz in pomagata objokani materi, ki se je v tem času zopet zavedla, na voz. Janezek je sedel poleg očeta, ga rukal in klical — revež še ni vedel, da je mrtev.

Bilo je šest let od tega, ko je odhajal Janez v tujino iskat sebi in svojim kruha.

Doma povsod nesrečen, imel je v tujini srečo. V petih letih nahranil je toliko, da bi se dali poravnati vsi dolgovi, ki so bili na bajti in bi še nekaj ostalo za priboljšek stari, oslabeli materi.

O svečnici se je napotil domov. Dospel je v Dolenjo vas, truden in lačen, da sta ga mraz in burja še bolj pretresala. Iskal je gostilne. Bila je že pozna ura. Luč je bila le še pri „Glažku“. Premišljal je bi li vstopil, a glad ga je prisilil v to; vstopil je. Gostilničar ga ni spoznal; vstopi v sobo in naroči večerjo in četrť vina. Pri sosednji mizi je sedelo par pivcev, rdečih očij in izpitih obrazov.

Eden izmed njih, nekdanji Janezov^o sošolec ga je spoznal po glasu; hrupno ga pozdravi, vabi k mizi, sili pit in ga nadleguje s celo kopo vprašanj, da došlec ni vedel kaj odgovoriti. V tem pa vstopi krčmar z naročeno večerjo. Tudi on ga je spoznal in prisedel k mizi. Beseda je dala besedo, kmalu se je razvil živahen pogovor o naših, domačih in tujih stvareh. Zmiraj je bil nekak glavar omizja tujec, Janez. In še sam ni opazil, da med mnogim govorjenjem tudi mnogo pije . . . .

Ko so se proti jutru dvignili in prestopili gostilniški prag, jela se je razsajajoča burja z njimi igrati. A kaj če je koga podrla, saj je padel na mehko. Snega je bilo nad $\frac{1}{2}$ metra in še je na.

letoval v velikih kosmih. Polzel jim je po obrazu in za vrat. a nihče se ni zmenil zanj. Lovili so posamezne snežinke, padali pri tem, se zopet dvigali in se tako polagoma razšli.

Tudi Janez ni imel tako trdnih nog kakor vedno. Bil je pa še toliko pri zavesti, da je sklepal in se rotil: „Ne! Ne, k „Glažku“ pa nikdar več. Lezel je in se spotekal in srečno dospel do gozda pred domačo vasjo. Tod je bila samo ozka gaz in še to je novo naletavajoči sneg skoraj docela zamedel. Gazil je do kolena in se počasi pehal dalje. Kmalu ga je obšla utrujenost. — Misli so mu ušle nekaj let nazaj, spomil se je kako je nekdaj spravljal očeta ravno po tej poti domov. Sam pri sebi je govoril: „Da njega sem spravljal, mene pa — Še ne slutijo domači, da pridem v tej pozni uri sam, tak — domov.“ Prišel je do znamenja in zavil po znani bližnici. Neka neznana sila ga je ustavila na nesrečnem mestu, sedel je. Naenkrat mu stopi pred oči podoba očeta. Ležal je vznak v snegu in glej, zdajci so se mu odprle oči, in obupno uprle v Janeza. Čul je tudi glas, glas očetov: „Zakaj me nisi Janezek spraval domov? Zakaj me nisi zbudil? Zakaj si me pustil zmrzniti?“ — In padel je Janez na kolena, sklepal roke, plakal in prosil. Stegnil se je k očetovi glavi, ga poljubljal, ga prosil odpuščanja in plakal — —

Vihar je pa tulil in lomil veje, da so z velikim truščem padale na zemljo in prepodile nočne ptice, ki so zategnjeno skovikale in prhutale v daljavo.

* * *

Drugo jutro je šel po poti mimo znamenja sprevod. Sneg je škripal pod nogami. Nesli so Janezovo mater skozi gozd v sosednjo vas in položili poleg moža v hladno, mrzlo zemljo. Vračajoč se proti poldnevu domov, je zavila večina pogrebcev po bližnici. Naenkrat nastane med njimi hrup. Vse je hitelo tja. Našli so neznanca vsega trdega, zmrznjenega v snegu.

Zopet se je pomikal sprevod skozi gozd. Janezovi sestri, siroti ste plakali ob dveh svežih grobovih.

Vihar je piskal in čulo je zategnjeno ukanje. —

ZOFKA KVEDER-JELOVŠEK:

POTRES.

Jesen se je začela s svojim deževjem. In kakor je že ob takem vremenu, je dobila naša Mitka angino. Cel teden je ležala a ko je ona ozdravela, sem obolela jaz. Vrat mi je tako močno otekel, da skoraj deset dni nisem mogla ničesar jesti in sem jako oslabela.

Tisti dan sem vstala in ker sem imela nujne opravke a zunaj je sijalo solnce, sem se odpravila ven. Težko je še šlo, noge so se mi šibile in čutila sem tisto utrujenost, ki prevzame človeka po vsaki bolezni in ki pravzaprav ni neprijetna a vendar naredi vsacega nesposobnega za delo. Komaj sem prešla par ulic, že me je oblival znoj od napora. Opravila sem kar je bilo najpotrebnejšega in domov grede sem se vstavila v kavarni. Pozdravili so me vsi in poizvedovali kaj je vzrok, da me ni bilo tako dolgo na spregled. Kavarnarica, Slovenka, mi je pravila o svojih otrocih, ki tudi boleajo a stari major, ki sedi pri naši mizi, mi je svetoval naj pijem lipov čaj z medom, ta da vsako bolezen prežene. Pikolo mi je prinesel kavo, natakara pa cel kup časopisov, videlo se mu je, kako mi privoščiči, da zopet zvem, kaj se po svetu godi. Kavarna je bila precej polna. Bilo je okolo enajstih, nekateri profesorji so prišli iz šol, trgovci od svojega prvega posla, zdravniki od svojih zjutranjih obiskov a sveučiliščniki imajo tako cel dan čas, ob vsaki dobi jih najdeš povsod.

Zatopim se v časopise, popijem svojo kavo in mislim si, da je vendar boljše, da sem vstala, kakor da bi še en dan sedela v postelji, ki se bolniku pristudi, kakor jetniku ječa. Zunaj so hodili ljudje. Zagreb je živahno mesto, in posebno v Ilici je živ promet, trotoarji so vedno polni, po cesti drdrajo kočije in vozovi.

V to nekaj zabobni, čaše zažvenkljajo. kavarna se strese. V prvem trenutku si mislim, da je kakšen voz z meblji, ki tudi ropotajo, kakor bi se svet podiral. Ali hobnenje raste, vse se zaziblje močno in izrazito.

„Potres!“

Neko čudno čustvo spreleti srce, oči se razširijo, obraz postane v hipu hladen in bled.

V tem že skačejo gosti izza miz, vse je že na pragu.

Nasmehnila sem se, v resnici nasmehnila. Kakšni so to strahopetneži! Kar je je. Če smo še živi, če se strop še ni udril na nas, če stene še stojijo, ne bo hudega. In flegmatično ostanem na svojem mestu.

Ali v tistem hipu se spomnim, da popravljajo hišo, kjer stanujemo. Spodaj v prizemlju renovirajo prodajalniške prostore in predno sem obolela sem videla, da so podrli vse oboke in razdrli pod prvega nadstropja. Zidovi med sobami v prvem nadstropju vise v zraku, v prizemlju je en sam ogromen lokal brez prezidov. Sam arhitekt mi je pravil, da so oboke vrgli ven, ker zavzemajo preveč prostora in da bodo mesto njih dali traverze. Če traverze še niso vzdane! Vse se je porušilo in sesulo na kup. A mi stanujemo v drugem nadstropju ravno nad prodajalno. Če niso še traverze v zidovih se je vse udrlo. Že tako je počil v spalnični sobi omet in kuhinjska vrata se težko zapirajo, ker so se zidovi malo pogreznili, ko so brez podpore.

In naša mala!

Ne vem kako sem prišla na ulico. Ljudje so kričali; „Pozor, dimniki se podirajo!“ A jaz sem že sama od sebe letela po sredi ulice. Vse polno ljudij je bilo zunaj. Niti opazila nisem, da sem skočila čez kup opeke in ometa: okno se je zgrudilo raz strebe.

Nekdo me je srečal. Znanec, žurnalist, ki se je že ogleđoval za zanimivostmi, da more prvi izvestiti svoj časopis.

„Kaj vam je za božjo voljo! Beli ste, kakor stena!“ in prijel me je za roko.

„Pri nas se je nesreča zgodila! Hišo popravljajo, ni drugače mogoče, da se je vse podrlo. Samo mala, kaj bo z malo!“ sem govorila kakor brez uma in tekla dalje. Tekel je z menoj od straha, da se ne zgrudim.

Kakor v sanjah sem slišala njegov glas: „Nič hudega ni, verujte, nič hudega!“

In tu na oglu je že naša hiša. Zunajni zidovi stoje — ali kako je notri!

Pred vrati stoje gospodar, arhitekt, nekaj soboslikarjev, mizarjev in delavcev.

„Ničesar se ni zgodilo,“ pravi gospodar.

„Traverze so že na svojem mestu, plafoni in podi spet napravljeni,“ pripoveduje mi arhitekt in pristavi s čudnim glasom: „Pred par dnevi še, bi se bili vsi notranji zidovi udrli, vse bi bilo na kupu!“ Bled je, ustnice so brez krvi, oči še vse prestrašene. „Vi bi se bili gotovo ponesrečili.“

Znanec žurnalist se je nekam izgubil a od tramvaja sem hiti moj mož. Nič se ne čudim od kje se je vzel in da ni v bolnišnici.

Še nikoli nisem bila tako hitro po stopnicah gori, četudi nikdar ne hodim počasi.

Ničesar se ni zgodilo. Res je počilo par zidov, nakiti nad vrati so odpali in nekaj ometa se je sesulo z plafonov, — ali hudega nič. Služkinji sti blede in razburjeni, Micika pa venomer ponavlja „ruši se, ruši se.“

Vzamem jo v naročje in zdaj še le vidim, da držim krčevito v desni roki kos zemlje, ki sem jo v kavarni prelomila, ko se je baš zatreslo.

Zasmejala sem se. In v tem že tudi Vlada zveni. Še nikoli jo ni bilo tako hitro iz šole.

„Kaj vam ni nič?“ praša možko. „Mene še strah ni.“

„Tudi nas ni zdaj več,“ pravi moj mož in zopet odide, da vidi kaj je prav za prav bilo.

Nekaj dimnikov se je porušilo, nekaj okraskov je palo z fasad in nekoliko zidov je počilo. To je vse. Po ulicah se gnetejo ljudje, nekako živahno je, skoraj veselo. Vse šole so zaprte, vse banke, vsi uradi. In vse to: dijaki, uradniki, delavci, vse se sprehaja po promenadah in prodaja zijala.

Na dvorišču so se zbrali otroci. Tudi Vlada bi rada doli. Pustim jo tudi mene sili nekaj ven. Bolezen je nekako prešla, sveža sem in zdrava.

V veži malo postojim in poslušam otročje pogovore.

„Jaz sem se takoj na Mesino zmisli,“ pravi osemletni dečko našega hišnega gospodarja.

„Nu, ni bilo tako hudo,“ meni njegova štiriletna sestra z neizrečeno modrim obrazom.

„Mi smo kar hitro pobrali knjige in alo domov!“ pripoveduje eden.

„Mi smo bili pa na dvorišču. Poleg naše šole popravljajo cerkev. Nekaj se je zagincalo in par opek je palo med nas, ena je čisto pred mene. Mislile smo, da zidarji mečejo in smo zakričale, kaj delajo, pa je bilo s strehe. Nekaj je bobnelo in treslo se. Z dvema vozovi so pripeljali malto pred cerkev za zidanje. Pa so se konji naenkrat splašili in strašno skakali sem ter tja. Pa smo mislili, da se od tega trese,“ je pripovedovala Štefka od domovnice.

„Od potresa so se splašili,“ je odločil profesorjev Mirko, ki že v gimnazijo hodi.

Nekaj novih je prišlo iz sosednjih hiš.

„V naši šoli je ves plafon razpokan, kar zaprašilo se je,“ pripoveduje ena od deklic. „Ali ste se vi kaj vstrašili?“

„Kaj se bomo vstrašili? Nič se ne bojimo. Samo to je fletno, da danes šole ni,“ meni fijakerjev Polde. „Zaradi mene je lahko vsak dan potres, jaz se ne bojim.“

„In če bi se nam tako zgodilo, kakor v Herkulanumu in Pompeji, a?“ vprašuje Tinka, ki je njen oče agent za gramofone. „Mi smo se ravno ta teden o Vezuvu učili in o Etni.“

„To je že stara stvar“, se odreže Polde. „Dandanes se nič več ne zgodi kaj tacega. Vezuv in Etna zmerom mečejo ogenj iz sebe. „Ogenj in pepel in lavo. Zato je tam bolj nevarno. A bogme iz našega Slemena nad Zagrebom še nisem videl, da bi se kadilo.“

„No, a Mesina!?“ vpraša gospodarjev Leo. „To se je lani zgodilo. In Lisabona in Martinik?“ pristavi. Še par imen ve, pa se ne more zmisлити. Strašno se zanima za take stvari in rajše čita opise kraterjev in potresov in podzemeljskih jam in morskih povodnji, rajše od najlepših pravljic.

Pa tudi Polde ni kar tako, tudi on dosti ve.

„To je vse pri morju,“ se odreže nčeno. „A kje je morje od Zagreba. Malo se zaguncamo, pa kaj zato. Hudega nam ne bo.“

Pozabili so na potres in začeli metati diablo v zrak in pa Zeppelina. To je najnovejša otroška igrača in ne tako draga, kakor diablo. Na železno zavito štangico se spusti nekakšna perut iz pleha, hitro se potisne kvišku in šment zleti do drugzega

nadstropja visoko. To stoji deset krajcarjev, pošten diablo pa in izpod treh kron in še se hitro pokvari.

Tako smo prebili prvi letošnji potres.

Ko se je drugič zazibalo je bilo to ob tričetrt na sedem zjutraj. Vlada je ravno vstajala. Mitika pa je še spala sladko spanje takih malih pravičnikov.

Zatreslo se je in že je skočila Vlada k Mitikini postelji, neusmiljeno jo je potegnila ven, zakričala in skočila na prag med spalnico in kopalnico. Mitika, siromak, se je pri tej priliki butnila z glavo ob zid in je jokala na vse pretege. Jaz pa sem morala Vladi reči, naj reševanje ob takih prilikah rajše meni prepusti.

Navajeni smo že na potrese. In naj reče kdo kar koč, ljudje smo vsi optimistje. Nihče ne misli na kaj hudega, če ravno nam je vedno za petami. In žalostno bi bilo življenje, če bi se vedno pripravljali le na nezgode. Zdrav smep je tudi v nesreči najboljše zdravilo.

Ena mojih znank je zelo bojazljiva. Pred vsem jo je strah, pred tatovi, pred ognjem, pred smrtjo in boleznijo. O potresu je skoro umrla od strahu. Ko pa je prišla njena mala domov, ki v otročji vrtec hodi in se je že med vrati bahato pohvalila: „Mama, v naši šoli je bil pa potres!“ tudi ni mogla drugače, kakor da se je od srca zasmejala.

Kakor je pač človeku usojeno . . .

DAMJAN:

STARI MIHOR IN NJEGOV SIN.

Še mi je živo pred očmi, kako je stopal Mihorjev Štefe vsaki dan vriskaje skozi vas. Na hrbtu je nesel koš, za klobukom pa navadno par viržink. Če mu je ponudil kedo drugi drugo cigaro, ga je prav pošteno oštel rekoč: „Ali hočeš, da ti jaz kupim eno, pa boljšo kakor mi ti ponujaš! Z viržinko se človek postavi, pa ne z onim, kar smo držali včasih v ustih. Papirja nočem! S tako se postavim, poglej!“ snel je klobuk z glave, vzela viržinko in zavriskal.

Tako in enako je odslovil vsacega, kedor mu ni prav govoril.

Mihorjev Štefe je vezal lonce, zraven pa je tudi beračil. Dobil je več z beračenjem kakor pa je prislužil s svojim delom. Obral je v enem tednu vse bližnje vasi, potem pa je toliko časa počival, dokler je imel kaj jesti. Mnogokrat ga ni bilo videti celih štirinajst dni. Sedel je v svojem kotu v skednju tam je bilo njegovo stanovanje — pil je in jedel, tuintam tudi pel; kedar

se je najedel je pa zadremal in dremal toliko časa, da je zaspal. Do sem je segal program njegovega življenja, in tega je ponavljal potem do smrti.

Svoje dni je imel Mihorjev Štefe lepo posest. Prijazna hiša je stala v Rebrih, zraven dolg hlev in kozolec. Že navsezgodaj je bilo slišati Štefeta, ki je prepeval okoli doma in polagal živini. V Rebrih je bil vedno prvi pokonci.

„Vem, zakaj sem rojen!“ je dejal tuptam. „O, prav dobro vem! Da bi lenobo pasel gotovo ne! — Delaj, delaj! tako mi kliče v jutro zvon, in celi dan slišim, kako mi zveni po ušesih; Delaj, delaj! In nisem jezen! Zakaj? Jaz sem rojen za kmetiško delo, drugi za rudnike, tretji za kaj družega, kakor je pač komu dodeljeno. Da sem si pa malo opomogel, to si pa moram pripisati le sebi, naj me gleda postrani, kedor me hoče!“

Sam s seboj je govoril, ko se je čutil tako zadovoljnega; med vsemi kar jih je bilo v Rebrih, se je čutil najsrečnejšega. Pa kaj bi se tudi ne, kō je imel doma vse lepo urejeno, v družini je vladal mir kakor nikoder, tako da je bil Mihor v resnici lahko ponosen na svojo domačijo. Sina Tineta je bil dal v šolo; saj je bil edini, kaj bi mu ne pomagal k boljšemu kruhu.

„Izšolam te Tine“, je dejal nekoč Mihor, potem ti pa pripeljemo nevesto, pa ne kako rešto, pošteno dekletu ti pripravimo, veš!“

„Oh, že zopet ženitev“, se razjezi stara Mihorjevka. „Zato je še čas! Saj mora študirati še dve leti. V blato še vedno lahko zagazi, saj ga je dovolj vsepovsodi. Kaj bi neki silil!“

Le ne potresaj sitnosti! Misliš, če se ti zarepenčiš, pa bomo vsi zleteli iz hiše. A, bež, bež, Katra!“ se nasmehne Mihor in si naviha ščetinaste brke.

„Tine, ti moraš biti dohtar, potem pa kakoršenkoli hočeš. Samo da boš dohtar, pa mi bo ustrezno. Toliko se pa že moraš učiti, drugače pustim rajši vse posestvo in grem s trebuhom za kruhom; mi bo treba le zase skrbeti. Sami zase boste že gledali, da se preživite!“

„Malo prenašli ste, oče“, reče natihoma Tine. „Dohtar in jaz — to je še dvoje. Dohtarji se ne jemljejo kar tako iz škatlice“.

„No, saj ni potreba, da bi se kar jutri že podpisal za dohtarja, počakaj še par let!“

Do tu so prišli z govorenjem, potem je pa vse utihnilo. Tine je gledal skozi okno, kako je legal mrak na zemljo; stari Mihor je slonel nekaj časa pri peči, potem je šel v mrvo, Mihorjevka pa je že zadremala na zapečku.

Tine se je bil zamislil nekam v dolino, kjer je ležala vas. Iz nizkih večinoma s slamo kritih hišic se je dvigal siv dim, ki pa se je polagoma izgubil v mesečini, ki se je pričela polagoma razlirati raz streh. Iznad hiš so strmele širokolistne lipe in košati orehi, zvezde so se utrinjale v mehkotplem vsemiru. Na celo vas je legel nočni mir, le vrhovi dreves so se tuptam za-

zibali, kakor bi se hoteli nečesa otresti, kakor bi se hoteli pripogniti do tal ter zasanjati s celo naravo.

Tinetu pa se je zaiskrilo v očeh, na obrazu mu je bile brati neko tiho srečo. Enakomerno je stremel v dolino, kakor bi hotel kljubovati svojim mislim, ki so ga venomer naganjale, naj vstane, naj se odpravi v dolino, v vas; Fanči, ga težko pričakuje.

Kakor bi trenil mu šine v glavo čudna misel. Hitro vstane, si obleče suknjo in skoči iz hiše.

„Na kratko naredim!“ reče sam pri sebi. „Kaj bi se obotavljal. Enkrat človek znori, navsezadnje pa le mora biti konec vsemu. Če ima baš znoreti, pa naj. Enkrat sem jaz norel za njo takrat se mi je odtegovala in me gledala postrani. Sedaj pa lahko zamenjava, zakaj bi tudi ona ne poizkusila malo grenkega življenja. Pri meni je kupa polna, nočem, da bi mi še kedo pridaval in doma jim tudi najbolj ustrezem. Kar mislim — storim!“

Čudne misli so bile prešinile, da sam ni vedel, kje se pravzaprav nahaja. Ali začetni mora vendar zlepa, da ne bo kakor bi izlil olje v žrjavico. Ej, tudi polagoma se mnogo naredi. Naj ga nosijo potem po zobeh kakor ga hočejo, bo vsaj lahko rekel, da je mož beseda.

Hitel je po poti navzdol kakor bi se mu najbolj mudilo. Prišel je do hrasta, ki je bil največji v Rebrih, ko ugleda v dalji črno postavo.

„Kam tako drvim?“ reče natihoma. „Zdi se mi, da gre Fanči. Izpolniti moram, kar sem se namenil. Zemlja se še ne odpre. Da bi me požrla. Korajžo, in v par minutah je končano!“

Sklonil je glavo ter šel počasi, kakor bi se že dolgo izprehajal. Ni se obrnil ne na levo, ne na desno.

V tem pa pride mimo Fanči. Srce ji je že plalo yeselja, ko je zagledala Tinega prvič po enem letu.

„Dober večer, Tine! Vendar enkrat po enem letu!“

„Dober večer, Fanči!“

„Koliko časa že ni nobenega glasu o tebi! Pripoveduj mi Tine, kako si se imel v Ljubljani!“

„Ej, Fanči, ne ljubi se mi pripovedovati. Sicer sem pa sklenil . . .“

„Kaj si sklenil Tine? Vsaj nekaj pripoveduj!“

„Fanči, kaj se bi imela za norca! Daj mi roko!“

Pograbil jo je za roko in jo držal tako nekaj časa. Tresel se je po vsem životu kakor šiba na vodi.

„Kaj bi govorili, Fanči! Iz naju bi ne moglo biti ničesa. Doma niso zadovoljni z nama, za dohtarja moram študirati . . . ej, kaj bi govoril, saj je neumno . . . Po enem letu ti dajem roko prvič in morda tudi zadnjič! . . . Ne zameri, Fanči; boljše je, da ti povem vse odkrito! Z Bogom, Fanči!“

„Kaj govoriš Tine? Ali sem te prav razumela? Pridi nazaj!“

„A, bež, bež, pusti me v miru! Dogovoril sem!“ In odhajal je dalje z nekim tujim gnjevom v duši . . . Fanči pa se je vrgla v travo in tam plakala, šele čez dolgo časa se je odpravila domov in se zarila v postelj. Ždela je celo noč, ne da bi zatisnila oči.

Tine se je bil tudi odpravil domov. Tudi on ni mogel spati celo noč, ker se mu je bila Fanči zasmilila. Zdelo se mu je, da jo je presirovo odpodil. Ali dajal si je še vseeno korajžo, tolašil se je, da morda vse pozabi.

Drugi dan je povedal vse očetu, kaj in kako je naredil. Očetu se je srce zasmajalo. Še nikoli ni imel tako radost nad svojim sinom kakor baš danes.

„Nič družega nisem pričakoval od tebe, moj sin! Prav si naredil. Zato pa prinesem žganja, da ga pijeva — oba na veselje!“

In prinesel je žganja, da sta se ga napila čez mero. Celi dan sta se valjala po hiši in okoli hiše v izgledovanje in sramoto vaščanom . . .

* * *

Od tistega dne sta bila Mihor in njegov sin največa prijatelja. Tine je šel nazaj študirat. Študiral je še dve leti na srednji šoli. Potem pa je šel na Dunaj na visoko šolo. Stari Mihor je dajal svojemu sinu denarja, kolikor je hotel. Če mu je pisal za sto goldinarjev, poslal mu jih je stoinpetdeset. In tako je padal od posestva kos za kosom, ogel za oglom.

Nekega dne pa se je začudil Mihorjev Štefe! Par mož je prišlo z resnimi obrazi, nekaj časa so popisovali in nazadnje odšli.

„Kaj imajo neki pri hiši?“ si je mislil Mihor.

„I, kaj neki“, reče stara Mihorjevka „prodali nam bodo, ker si tako gosposdaril!“

Mihor pa vzdigne pest, omahne in vdari Mihorjevko po glavi, da se opoteče po tleh.

Z zaničevanjem se obrne po svojem domovanju, vzdigne pest in zapreti Mihorjevki s kletvico.

Šel je od hiše in ni se vrnil nikdar več na svoje zapravljeno domovanje.

„Sin je začel, jaz sem končal!“ je rekel sam pri sebi, ko je zavil iz Reber. „Vsega je kriva ona Fanči! O, če bi jo dobil! V rokah bi jo zdrobil. Pa naj, sam se že preživim. Se lotim pa loncev! Pa, da ne bodo mislili, da sem žalosten: Ju hu-u!“ je zavriskal in se smejal sam sebi. Od tistega časa ni bil nikoli žalosten. Vedno se je smejal z viržinko za klobukom in s košem na hrbtu. Začel je obirati vasi in beračiti, kedar je bil lačen, drugače je pa ležal na skednju, ki mu ga je bil dal kmet v Rebrih.

Njegov sin Tine se je plazil od mesta do mesta raztrgan; in se še plazil, Fanči pa je vesela, da jo je bil tako hitro zapodil; saj je dosti boljših ljudi na svetu, kakor je Mihorjev Tine . . .

SMEŠNICE.

Tudi izumitelj:

Sodnik: Recite nam toraj, toženec, na kakšen način ste dosegli pri ponarejanju denarja tako natančno podobo?

Toženec: Slavno sodišče, to nemorem povedati. Je to moja do sedaj še ne patentirana iznajeba, toraj moja trgovska skrivnost.

Strelovođ:

A: Zakaj pa ta tenorist Vohrizek vodi vedno tega psa s seboj?

B: Da ima na koga izliti svojo jezo. Kadar namreč sreča katerega kritika, nabije tega psa pred njim.

Ta mera:

A: Bodi že vendar pameten — vendar bi si enkrat lahko ustanovil mero v svojem neizmernim pijančevanju.

B: Tu že delam. Toda včasih sem že prej popoľnoma pijan predno jo dosežem.

Po žeganju:

Ona: No botar, kako se pa zetu godi?

On: Hvala Bogu, teta, steklo mu je že dohtar iz glave pobral, sedaj moramo pa še počakati ako se mu ne bode začelo gnojiti na uradu.

Razpisujemo danes

dvanaajsti natečaj ugank

ter si želimo najštevilnejše udeležbe. Pogoji so ti: Rešitve naj se dpošljejo najkasneje do 15. decembra. Naslov: „DOMAČI PRIJATELJ“ v PRAGI VIII. Pravico do izžrebanja imajo samo odjemalci Vydrovih proizvodov in člani njihovih družin.

Število rešenih ugank ne odločuje, ena zadostuje.

Cene 50:

1. *Podstavec za sadje* (po sliki).
2. Janko Rozman: *Testament* (Narodna igra, krasno vezana knjiga).
3. *Pogled na Reko-Corso* (slika v okvirju).
4. *Majol. vaza.*
5. Janez Trdina: *Bahovi huzarji in Iliri* (krasno vezana knjiga).
6. *Jardiniera.*
- 7.—8. *Posodice za kavo* (tri skudelice in krožniki z napisom: „Vydrova žitna kava“).

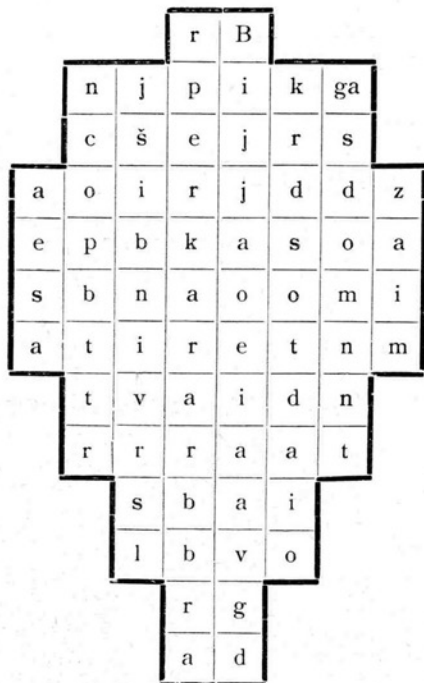
108. Uganka.

Ivo Kok, Tupaliče.

S „č“ pijača je zdrava,
z „g“ prijeten nam vsem je kraj,
v „m“ zbudi se nam narava,
v „r“ želimo priti kdaj.

109. Konjiček.

Sava Burič iz Emone.

110. Številna uganka.

F. Brovč, Grahovo ob Bači.

Kuharica je šla na trg kupiti 1234,
plačala je za kilogram dvajcetic
4321.

111. Magični kvadrat.

Josip Uranič, Trbovlje.

a	a	a	a	m. ime
a	a	e	i	ž. ime
k	k	l	l	m. ime
š	š	z	z	jed

112. Vizitnica.

Roza Prosen, Grahovo.

Vinko Krec

V imenu je skrit poklic osebe.

113. Zemljepisni rebus.

Ivan Mohorč, Žgora.

+ o most.

114. Uganka.

Lovro Rajgelj, Ljubljana.

K nam hodi deklica vesela,
ko bliža se povsod zvoní.
Ves dan pohajkne inčne dela
od bratov in sestric živi.
In deklica katera je,
ti v kitici ime pove.

115. Vizitnica.

Božica Kuklja, Ljubljana.

Kati Dinjanda

Mirko Doušak, sv. Križ.

116. Uganka.

Plavžar na Gorenjskem.

Po beli planjavi popotnik hiti,
se naglo utruði, ter žejo gasi.
Tako so vrstita kovaček in pot
a kaplja popita sledi se povsod.

117. Tajinstveni napis.

J. Križman, Sv. Ivan.

NiKo Tini

nalko holsta br ata.

Rešitev ugank v 11. številu.

99. Oko. 100. Past, opat, repa. 101. Riba, šiba. 102. Oči. 103. Kos, sok. 104. Tok, kot. 105. Tobak. 106. Lipa, iver, pero, Aron.

107. Nageljnov cvet.

Razcvitajo se nageljni,
ko živa kri so rdeči.
Spomini v meni se bude,
ko gledam cvet dehteči.

Podala nekdanj mi dekle,
cvet nageljnov je žaren,
iz prsi mi pregnala mir,
vzbudila boj viharen.

Gorski.

Dobitki najstarejšega natečaja

so bili izžrebani sledečim rešilcem:

1. *V Jeseni* (orig. A. Hauslerja): Ant. Strucl, c. kr. finanč. straže pregled., Laško.
2. A. Aškerc: *Prešernove poezije*: Jos. Fon, kurat, Novaki, p. Cerkno.
3. *Kip pretlikovca*: Jos. Miklavčič, dežel. sluga, Ljubljana, Stara pot 1.
4. *Pogled na Zader* (slika): Fanica Pahor, Škedenj.
5. Rado Murmik: *Navihanci* (knjiga): Oroslav Jelenec, želez. podaradnik, Boršt.
6. *Majol. košarica za cvetljice*: Milka Reš, hčerka tovarnarja, Mengeš.
7. *Posodice za kavo*: Franc Waukan, kmet, Šmartin, p. Slovengradec.
8. *Posodice za kavo*: Terez. Javor, gostilničarka, Podnart.

≡ Listnica uredništva. ≡

Naročila, reklamacije, pritožbe, rešitve ugank itd. naj se pošiljajo naravnost na Vydrovo tovarno hranil v Pragi VIII., rokopisi pa na Zofko Kveder-Jelovšek, Zagreb, Ilica 20.

Bogomil Vidin. Tako ste zaljubljeni, da adresirate vsa Vaša pisma na „dražestno gospodično.“ Kar se Vaših pesmij tiče, mislim, da Vam bo Vaša „draga, ljuba, zala Vida“ odpustila tudi brez pripomoči tiskarskega črnila... **Irem Josip.** Je pač težava, dandanes dekleta niti za rožmarin več ne marajo. Razvajene so, te punce! Ubogi fant!

Tam na vrtni gredi
raste rožmarin,
ker ga močno ljubim
pridno ga gojim.

Da me vzljubiš čakam,
čakam in trpim;
pridi, Mery, pridi,
dam ti rožmarin.

Mogoče se Vas usmili druga. Tončke, Pepce, Tinke, Lojzke so tudi fletne in morda ne tako ponosne, kakor je ta šmentana Mery. **Trnski.** Pisma brez natančnega podpisa romajo naravnost v koš.

Boleslav. Ne krop, ne voda. Za začetnika prav prijazne stvarice, za tisk še premlačno. **Borivoj.** Isto. **Milan.** Naivno! **Mercedes.** Vaši verzi so še trdi in nerodni. **Andrija.** Ni dovolj, ako je dogodba resnična, glavno je, da je **umetniško** opisana. **Jaroslav.** Za privatno zabavo, za albume gospodičen, za prijatelje so Vaše pesmice prav ljubke, javnost pa še lahko počaka na Vaš talent. Če je Vaš pesniški dar nad normalom se bo razvil sam od sebe, če ne pa bodo verzi prešli, kakor n. pr. strast zbirati znamke in podobni športi mladih let. Konec Vašega pisma mi priča, da imate plemenit značaj, kar je za pesnika -- začetnika vsekakor redka in hvalevredna lastnost. Pišete: „Pa četudi bode imel Vaš uredniški koš za moje pesmice dovolj obširno žrelo, Vam tega ne bodem zameril in se ne bodem skučal maščevati, kakor že več Vaših varovancev...“ **Detetu.** Hvala za dalnje pošiljke. Človek je lahko vsega spoštovanja vreden mož a vendar slab pesnik. **Tone.** Meni je žal, da ste tako od vseh zapuščeni, da so Vam umrle mati, sestra in nevesta; ampak Vaše „fantazije“ vseeno nikakor niso za tisk. **Lovro.** Vi ste rokodelec, vendar Vaši pisateljski poskusi niso slabše, kakor mnogih drugih študiranih ljudi. Za tisk seveda niso; saj veste, da je za vsako delo potrebna vaia, dolgotrajno učenje, dar in železna vztrajnost. Samo nespametneži mislijo, da pade pesnik ali pisatelj „fix und fertig“ izpod neba, kakor pečene prepelice v deveti deželi. Uganke bom porabila. **Dragica.** Ne morem sprejeti. „Pipa“. Še nainvo. **Ksavera.** Napišite kaj realnejšega! Sanje so samo za včasih in za velike umetnike. **Zarko.** Vi pojete:

Pozno je; že polnoč ura bije,
a jaz še ne spim,
zamišljen sedim.
b'edo luč svetilka name lije.

Upihnite in pojdite spat! Za zdaj Vaša muza še ni tako čarokrasna, da bi se izplačalo mnogo petroleja trošiti na njo. **Slava Savanska.** To je zelo dobra šolska naloga — ali dozdej ni navada, da se dajejo šolske naloge v tisk. **Jana.** Vaše pesmice so le za domačo porabo. Ob dolgih jesenskih in zimskih večerih se lahko z njimi kratkočasite, v javnost pa jih še nikar ne pošiljajte. **Stanov.** Ta nesrečna ljubezen, kaj vse povzroči!

Za seboj pustim dekleta
in v slovo trpim hudó,
zame ni bila razvnetá,
jaz pa ljubil sem zeló.

Vendar srce kaj zastajaš,
siliš solze mi v oči?!
Prej močno in zdaj se majáš? — —
Záte, zate zdravja ni!

Sara. Še prepohlevno. Sicer pa mnogo sreče:

Najbrže to pomeni da
se midva rada vidiva...

Mara. Prevsakdanji dogodek in prenavadno opisan. **Školjski, Prima kvaliteta, A. 8., Malko Ripar:** Ni sprejeto. **Vsem sotrudnikom:** Pišite po eni strani papirja, razločno in čuljivo, list se tiska v Pragi in stavijo ga češki stavci! **Ugankarjem.** Ne morem pisariti zaradi vsake uganke, če je prav sestavljena ali ne. Če je za rabo, jo že priobčim. Pošiljajte kratke, duhovite, lahke in originalne uganke!

Bajerski, Feljir: Ni za tisk. **Savinski:** Šolska naloga. **Vkoš, M. E.:** Vaša pesmica je še jako pomanjkljiva. **Slutnja:** Za lastni dnevnik prav čedno, za javnost premalo originalno. **M. S.:** Res skrupucano! **Pesnikom:** Vsake pesmice ne morem pošiljati nazaj. Če je kaj boljšega natisnem, drugo pa vržem v koš. Kdor pa svoje proizvode tako ljubi in ceni, da bi se nerad na veke odločil od njih naj jih prepíše. Njemu je to laglje kakor meni pisariti toliko nepotrebnih pisem. **Negoslava:** Anonimne stvari romajo naravnost v peč.

Izdajatelj in za uredništvo odgovoren: F. Vydra v Pragi VIII.

Tisk firme Binko in Zika v Pragi II., Vodičkova 22.

Alberta Režna, sopr. postajenačelnika, Roždalovice: Pošiljamo Vam sliko naše male Henrike, katera je bila ves čas hranjena edino le z Vašo otroško moko. Imela je vedno mirno spanje ter ni bolehal, kar prištevamo Vaši moki.

Fran Slaček, posestnik, Hrušov: Naročili smo 1 kg. Vaše otroške moke za poskušnjo, in jako se je obnesla. Naši Boženki zelo ugaja, zato prosim pošljite mi kar najhitreje 3 kg. iste.

Marcela Šuclova, babica na morav. porodnišnici v Brnu: Naznanjam Vam, da sem Vašo otroško moko že nekolikokrat priporočila in vselej slišim od mladih mamic le samo zahvalo in pohvalo. Ostanem toraj tudi nadalje zvesta odjemalka Vaših izdelkov.

Vaclav Svanda, palir, Szent Lörincz, na Ogrskem: Pošljite mi zopet 1 kg. Vaše otroške moke, ker naši Gabinki izborna tekne. Je zdrava, debela in tehta 8½ kg, dasi ji še ni 7 mesecev. Prištevamo to Vaši otroški moki, katero tudi vsakomur priporočamo.

Jan Tamele, učitelj, Počepice: Prosim, da mi z obratno pošto pošljete 1 kg. Vaše otroške moke. Naša mala Herika jako po nji toži. Kadar jo papa, dela v resnici čudeže. Kar ne more dočakati prihodnje porcije, katere ji mamica tako rada pripravlja. Da bi se moka našemu ljubčku ne sprla pripravljajo jo mamica enkrat kakor juho ter prihranjuje z gosto grezovo kašo, drugič zopet pripravi kašo z moke ter zaliva z razrednjenim kravjem mlekom. To jako proseva (Kuha se mleko in voda vsako posebej, nato se zmeša in da se pokuhati zopet). To bi priporočal tem, ki svoje ljubčke prihranjujejo z Vašo otroško moko.

Miluša Technichova, sopr. učitelja, Dol. Paseky: Prosim za takojšno pošiljatev 3 kg. Vaše otroške moke, katera je v resnici prava dobrota za otroke. Našega malega prihranjujemo od 8 tednov. Sedaj je star 14 tednov, tehta čez 8 kg. in dobiva že 2 predna zobka. Moko že dva dni pogreša, zato prosim, da se usmilita.

Henrik Walter, gostilničar, Kameny Šenov: Pošiljam Vam sliko našega fantka, ki je ravno 1 leto star. Ima 7 zobkov in takorekoč že sam hodi. Hranimo ga edino le z Vašo otroško moko in mlekom. —

Henrika Režna.

Gustav Walter.

VYDROVA:
GOBOVA JUHA
6 vin.

Le možina zadržuje za jeden kromčnik dobre gobove juhe.

Vydrove juhe: grahova, gobova, lečna rižova in rezančna. Blagovolite se prepričate o izbornem okusu in ugodni upotrebi naših juh. Skatlja s 25 juhami 1 K 50 vin. Enako tudi 25 juh ene vrste 1 K 50 vin.

NOVOST.

STEKLENICE ZA VYDROVO OTROŠKO MOKO.

Za večkratno potrebo, priredili smo za našo otroško moko steklenice. Kupite si jo enkrat za vselej, z daljšo množino jo pa le dopolnjujete. Je lepe oblike, iz čistega belega stekla za 80 vin. Napolnjena 3 K 20 vin. Z oziranjem na steklenico pre naredili smo tudi zamotanje za celi $\frac{1}{2}$ kg. Vydrove otroške moke.

Mnogo mamic naroči 3 kg. moke naenkrat, ker taka pošiljatev gre poštine prosto. Komur ljubo, blagoviti si to steklenico naročiti. Na konec ostane gospodinji vedno praktična bodisi za kavo, sadje in t. d.

Naš koledar za leto 1910.

Letos presentimo naše gg. odjemalce s stenskim kole darjem po originalu g. V. Bukovca, profesorja umetniške akademije in slavnega jugoslovanskega umetnika v Pragi. Štirje letni časi, jako lepi štiridelni kartoni. Gotovo bode naš koledar okras, ako li povsod prevdarimo njegov visoko umetniški povod.

Vydrova gorčica, fina francoska in zrnata kremžka. Ljubiteljem gorčice priložnost okusiti izborni izdelek. Steklenica francoske ali pa kremže 80 vin.

Nekoliko priznanj o „Vydrovki“.

Fani Kobal, Jesenice na Gorenjskem: Prosim, da mi pošljete kar najhitreje mogoče zopet 5 kg Vaše žitne kave. Ugaja nam tako, da je niti en dan ne smemo pogrešati v naši shrambi,

Gašpar Gobec, Št. Jurij ob juž. želez.: Prosim, pošljite mi zopet vrečico Vaše izborne žitne kave. Ugaja nam vsem tako, da ne moremo biti več brez nje.

Uršula Capuder, Trzin: Ze zopet nam je pošla ena vrečica Vaše dobre žitne kave, zato prosim, da čimpreje pošljete drugo.

Josip Vrtačnik, Ljubljana, Kuhnova cesta 21: Sprejmite srčno zahvalo za poslano žitno kavo, ker ista je v resnici zdrava, okusna in ne predraga ter jo je vsakemu priporočati.

Janez Dolščak, posest. Gor. Golo: Vaša izvrstna žitna kava moji družini jako ugaja, ne moremo biti več brez nje.

Mihael Česnik, posestnik, Fram: Prosim, pošljite mi zopet eno vrečico žitne kave ker je izvrstna in zdrava, dopade se nam jako.

Aleks Kump, sodni sluga, Kranj: Prosim, pošljite mi nemudoma 1 zavitek Vaše izvrstne „Vydrovke.“ Zadnja pošiljatev nam je popolnoma pošla, težko bi pa brez nje prebili.

Ivan Jagodič, Šmartno p. Cerklje: Prosim, pošljite mi zopet vrečico Vaše žitne kave, ker prejšna bode kmalu prazna. Otroci in sploh vsi smo se je tako privadili, da niti en dan ne moremo biti brez nje.

Ana Kaltnekar, šivilja Podbrdo: Z Vašo žitno kavo sem jako zadovoljna, ne morem jo pogrešati.

Ana Arh, Bitnje, p. Boh. Bistrica: Vaša „Vydrovka“ meni in vsej moji družini jako ugaja.

Janez Avsec, posestnik, Kozarše, p. Staritrg: Prosim zopet za eno vrečico Vaše „Vydrovke“ ker je v moji družini zelo priljubljena.

Fran Doleno, čevljar Ljubljana: Prosim pošljite nam zopet 5 kg. Vaše žitne kave, ker nam v resnici ugaja. Je izborna.

Terezija Bratanič, Bukovšek pri Brežicah: Vaša žitna kava mi prav ugaja. Pošljite mi jo takoj zopet.

Marija Filipič, sopr. želez. uslužb. Savodna pri Celju. Pošljite mi zopet 5 kg. Vaše dobre žitne kave, ker nam vsem prav dobro ugaja.

Marjeta Goršič, zasebnica v Ljubljani: Ko mi je zmanjkalo Vaše dobre žitne kave, kar nisem imela teka pri zajuterku, prosim, da mi jo toraj takoj pošljete.

Vydrovi šumenci, osvežujoči napoj, boljši kot pivo. „Ambo“ škatlja s 50 komadi 2 K, Istotako „s sidrom“ (v stanjolu) za enako ceno.

Vydrov juhni pridatek, daja juham im omakam oni pravi izrazni, tako prijetni okus. Nena-
domestljiv v sakem gospodinjstvu dobre gospodinje in ku-
harice. 1 steklenica: 1 K 60 v.

Deset zapovedi o Vydrovi žitni kavi.

I. Vydrova žitna kava je dar Božji; je re-
dilna, zdrava in nadomesti zrnato kavo, za drag
denar sem dovažano.

II. Iznebi se *predsodka*, da iz žita ne more biti
kava; iz njega je kruh, zakaj bi ne poskusili?

III. Vzemi $\frac{3}{4}$ Vydrove in $\frac{1}{4}$ zrnate kave, ter
jo po navodilu pripravi. Zrnato kupuj samo naj-
boljše vrste.

IV. Otrokom dajaj samo Vydrovo kavo. Radi
jo pijo in ugaja jim.

V. Vydrovo žitno kavo *pokuhaj* in netrpi, da
bi se priprava iste le zanikerno vršila.

VI. S cikorijo oprezno ravnaj, ker ona da
barvo, *kazi pa okus kavi*.

VII. Z rabljenjem Vydrove žitne kave si *pri-
hraniš*, ter to gotovo na drug način dobro po-
rabiš.

VIII. Ne pozabi *priporočati* Vydrove žitne kave.
Privoščiti tudi drugim tako dober zajuterk, kot
samemu sebi.

IX. Cena je nizka; 5 kg. za 4 K 50 v, poštne
prosto. „Domači Prijatelj“ mesečno zastoj.

X. *Naslov* si dobro zapomni in se ne pusti
z drugim motiti: *Vydrova tovarna hranil, Pra-
ga VIII.*

Desetero resnic o Vydrovi otroški moki.

I. Vydrova otroška moka je imenitna hrana
za otroke prihranjevane.

II. Ona je *zdravilo* otrokom, ki trpe na že-
lodčnih in črevnih katarjih in *nadomestilo* mate-
rinega mleka, v slučajih da ga imajo matere
premalo ali sploh ne.

III. Vydrova otroška moka ni *nepotreben luksus*,
ampak vsakdanja potreba za otroke od 4—12
mesecev.

IV. Nikar se ne *obolavljaj* prihranjevati otroka
z Vydrovo otroško moko dokler je zdrav. Z dru-
gimi jedili povzročiš lahko svojemu otroku bo-
lezen.

V. Vydrova otroška moka *se častno meri* z
vsemi drugimi konkurenčnimi proizvodi. S svojo
kakovostjo nadkriljuje tudi najznamenitejše od
njih.

VI. *Zaupaj* Vydrovi otroški moki popolnoma,
uspeh te ne bo prevaril ampak *presenetil!*

VII. Vydrovo otroško moko *skrbno pripravljaj*,
pazi na čistoto in nikar ne davaj otroku *skisa-
nih ostankov*.

VIII. *Priporočaj* Vydrovo otroško moko, ko se
prepričaš o njenih izvrstnih lastnostih!

IX. *Cena* je za več kakor za polovico nižja od
cen drugih otroških mok. Zavitek 100 gr. stoji
24 vin.

X. Kupuje se v gotovih za prodajo pooblašče-
nih prodaj lnah, v kraje pa, kjer se Vydrova
otroška moka pri trgovcih ne prodaja, pošilja
se po naročilu naravnost iz tovarne.

Vydrova tovarna hranil v Pragi VIII.

Vydrov „Jablus“. Novost našega zavoda. Čisti jabolčni
sok, v steklenicah $\frac{1}{2}$ l. Natančneje
bodete čitali v prihodnji številki „Domačega Prijatelja“.

Izdajatelj in za uredništvo odgovoren: F. Vydra v Pragi VIII.

Tisk firme Binko in Zika v Pragi II., Vodičkova 22.

VYDROVA TOVARNA HRANIL
PRAGA VIII.

Račun avstr. poštne hranilnice št. 70.875.
Račun ogrske poštne hranilnice št. 11.825.

Telefon 2439.

„DOMAČI PRIJATELJ,“ lastni tovarniški časopis
pošiljan vsem odjemalcem popolnoma zastonj.

P. T.

*Dolga doba od zadnjega Vašega cenjenega
naročila daje nam priložnost prositi, da bi se na
nas ne pozabilo.*

*Smemo li postreči z novo pošiljko žitne
kave?*

*Priporočujoč se nadaljni Vaši naklonje-
nosti bilježimo*

z odličnim spoštovanjem

*Vydrova tovarna hranil
Praga VIII.*

5 kg Vydrove žitne kave v izvorni platneni vrečici za 4 K 50 v poštne prosto.

Nekatera priznanja Vydrove žitne kave.

Magda Sterle, sopr. okr. sodnika v Cerknem: Prosim pošljite mi zopet vrečico Vaše žitne kave s katero sem jako zadovoljna. Privadili smo se ji tako, da ne moremo biti več brez nje.

Janko Budnar, sod. uradnik v Lubljani: Ker sem bil s prvo pošiljativo Vaše žitne kave jako zadovoljen, se priporočam za drugo vrečico.

Janez Rozman, posestnik, Stražiše, pri Kranju: Vaša žitna kava je v resnici jako dobra in vkusna, zato tudi pišem sedaj po 5 vrečico.

Viktorija Smersu, sopr. želez. uradnika Planina pri Rakeku: Blagovolite zopet poslati vrečico Vaše dobre žitne kave.

Antonija Jernejčič, posestnica Unec: Vaša izborna žitna kava nam zelo ugaja.

Franz Špelar, železničar v Barkovljah: Ze moj prijatelj mi je sporočal, a sedaj sem se pripričal tudi sam, da je Vaša žitna kava res izvrstna.

Anton Štrucl, c. kr. finanč. nadpaznik Laško: Ker nam je zaloga Vaše žitne kave že pošla, prosim, da mi nemudoma pošljete zopet eno vrečico.

Marija Huttman, sopr. načel. kurilnice v Ljubljani: Jaz, kakor tudi cela moja družina smo z Vašo žitno kavo jako zadovoljni.

Anton Stojan, posestnik Boh. Bela: Prosim pošljite mi zopet eno vrečico Vaše priljubljene žitne kave.

Ivan Sever, v tovarni riža v Reki: Prosim pošljite mi zopet tako izvrstno kavo kakor zadnjič.

Terezija Kozinc, šivilja Sv. Rok pri Sevnici: Odkar sem okusila Vašo žitno kavo ne morem biti več brez nje.

Marija Japelj, posestnica Tomišelj pri Studencu: Prosim pošljite zopet eno vrečico Vaše tako priljubljene žitne kave.

Jakob Jaušovec, čevljar in posestnik v Mali Libanji pri Ormožu: Ker mi je Vaša dobro dišeča, a še bolj tečna žitna kava že pošla, prosim, da mi zopet pošljite eno vrečico iste.

Franja Mikuž, posestnica Črni vrh nad Idrijo: Z vašo žitno kavo sem v vsakem oziru popolnoma zadovoljna.

Ana Frčej, posestnica Bl. Dobrava pri Javorniku: Prosim pošljite mi zopet eno vrečico Vaše žitne kave, ker mi je že pošla, brez nje pa nikakor ne morem biti.

Mihael Meznarič, delavec v Šternthalu pri Pragarskem: Ker se mi je Vaša žitna kava jako priljubila, prosim, da mi nemudoma zopet pošljite eno vrečico.

Anton Bonač, želez. čuvaj v Stukeri pri Krminu: Vaša žitna kava nam jako ugaja, zato tudi prosim sedaj za tretjo vrečico.

Marjeta Pristov, šivilja v Višelnici pri Gorju: Prosim pošljiti mi kar najprej mogoče eno vrečico Vaše dobre žitne kave, brez katere ne moremo več biti.